

HRVATSKI SABOR

Klub zastupnika zeleno lijevog bloka

Zagreb, 08. ožujka 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Na temelju članka 196. Poslovnika Hrvatskog sabora podnosimo sljedeće

AMANDMANE

NA

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
MEĐUNARODNOJ I PRIVREMENOJ ZAŠTITI, drugo čitanje, P.Z.E. br. 313**

Amandman 1

Na članak 3.

U članku 10. iza stavka (3) dodaje se stavak (4) koji glasi:

(4) Djecu bez pratnje zabranjeno je privremeno smještati u domove namijenjene za odgoj djece i mladeži, osim ako se ne radi o djeci s problemima u ponašanju.

Novopredloženi stavci (4) i (5) postaju stavci (5) i (6).

Obrazloženje:

Ovim amandmanom predlažemo da se prepozna da djeca bez pratnje moraju biti primarno smještene u obitelji, a ne u domove za odgoj djece i mladeži u kojemu su smještena djeca s

problemima u ponašanju. To je nažalost još uvijek praksa i zbog toga ju je potrebno eksplicitno zakonski zabraniti. Mislimo da nema potrebe govoriti kolika dodatna traumatizacija za dijete bez pratnje može biti učinjena smještajem djeteta u takvu ustanovu. Dijete bez pratnje može se smjestiti u dom za odgoj djece i mladeži jedino ako ispunjava kriterije koje moraju ispuniti i domaća djeca za smještaj u takvu odgojnu jedinicu. Podsjetiti ćemo još jednom, u 2021. godini, prema vašim podacima bilo je u RH 195 djece bez pratnje. Njih 64 je bilo smješteno u domove za djecu. Dakle gotovo jedna trećina. Vrijeme je da toj praksi stanemo na kraj i zato vas pozivamo da prihvatite naš amandman kojim će se eksplicitno zabraniti smještaj djece bez pratnje u tzv "popravne domove" - osim ako usitinu imaju ozbiljne poremećaje u ponašanju.

Amandman 2

Na članak 5.

U predloženom novom stavku (4), članka 28. iza riječi "uz pristanak", dodaju se riječi "ili na zahtjev".

Iza stavka (5) dodaje se stavak (6) koji glasi:

"(6) Ukoliko se vještačenjem iz stavka (5) utvrdi da je tražitelj bio izložen proganjanju ili riziku trpljenja ozbiljne nepravde, Ministarstvo će nadoknaditi tražitelju troškove vještačenja."

Obrazloženje:

Ovim izmjenama regulira se medicinsko vještačenje radi utvrđivanja izloženosti proganjanju ili riziku trpljenja ozbiljne nepravde. Tako, novo predloženi stavak (4) govori da Ministarstvo može uz pristanak tražitelja azila organizirati medicinsko vještačenje, a mi ovim amandmanom predlažemo da ovdje treba dodati i riječi "ili na zahtjev tražitelja". Naime, mislimo da ukoliko se tražitelj obrati Ministarstvu s molbom za vještačenje - da se onda ta molba uzme u razmatranje. Pozdravljamo da se uvodi, sukladno EU direktivi, stavak (5) kojim će se sada informirati tražitelj da može učiniti i vještačenje na vlastitu inicijativu i o vlastitom trošku. Ovim amandmanom predlažemo da se tražitelju nadoknade troškovi vještačenja ukoliko vještačenje pokaže da se uistinu radilo o trpljenju ozbiljne nepravde. Nadoknada troškova vještačenja, nakon što je tražitelj sam platio troškove - ni na koji način nije u suprotnosti sa nadležnom EU direktivom

Amandman 3

Na članak 12.

Iza novo dodanog stavka (3), članka 49., dodaje se stavak (4) koji glasi:

“(4) Ministarstvo za potrebe postupka ispitivanja postojanja pretpostavki iz stavka 1. I 2. ovog članka može konzultirati specijalizirane organizacije civilnog društva, istraživačke institute i druge organizacije koje posjeduju specijalizirano znanje za potrebe postupka ispitivanja.”

U dosadašnjem stavku (3), koji postaje stavak (5) iza riječi “pisanim putem” dodaju se riječi “na jeziku kojeg tražitelj razumije.”

Dosadašnji stavci 4., 5., i 6. postaju stavci 6., 7., i 8.

Obrazloženje:

Ovim amandmanom predažemo da se eksplicitno navede da će se postupak ispitivanja pretpostavki za prekid međunarodne ili supsidijarne zaštite provoditi u suradnji sa specijaliziranim organizacijama civilnog društva i znanstvenim institutima koji puno detaljnije prate situaciju u pojedinim zemljama. Vaš odgovor na ovaj prijedlog je bio da se djelatnici MUP-a ionako koriste različitim izvješćima - no držimo da bi ova uža suradnja još ojačala kapacitete MUP-a za bolju analizu same situacije na terenu. Ovo naglašavamo iz dosadašnjeg iskustva kada se međunarodna zaštita odbijala temeljem uistinu loše analitike i nerazumjevanja kompleksne situacije na terenu od kuda tražitelj dolazi. Također u čl. 49 u st. 3. koji postaje st. 4., a koji govori o obavještavanju tražitelja o okolnostima zašto mu prestaje međunarodna zaštita sada po novome - samo pismenim putem - potrebno je osigurati da je ta obavijest na jeziku koju tražitelj razumije.

Amandman 4

Na članak 14.

Novo dodani stavci (6), (7) i (8) u članku 52. - brišu se.

Obrazloženje:

Ovim amandmanom predlažemo brisanje mogućnosti da MUP može pretraživati mobilni telefon i osobno računalo tražitelja. Argumentacija MUP-a za uvođenjem ove vrste pretrage temelji se na EU direktivi 2013/32/EU. U navedenoj EU direktivi u čl. 13., st. 2. d) stoji: “Nadležna tijela mogu pretražiti podnositelja zahtjeva i predmete koje on ili ona imaju kod sebe.” I dok se direktive tumače jako usko kada je potrebno proširiti opseg prava tražitelja, one se tumače jako široko kada treba smanjiti opseg prava tražitelja. Vidljivo je da sama direktiva ne nalaže pretragu kao nužnu

metodu već ju stavlja kao mogućnost. U našem zakonu ona se sada uvodi kao obaveza - ukoliko MUP ne može na druge načine utvrditi identitet i zemlju podrijetla tražitelja. Zamislimo samo čime će ovo rezultirati. S jedne strane MUP odbija užu suradnju sa specijaliziranim udrugama i institutima koji bi im ojačali kapacitete u analitici utvrđivanja identiteta i zemlje podrijetla, a uvodi invazivnu pretragu mobitela i laptopa. Naravno da će se ova opcija pretrage zasigurno početi sve više koristiti - pogotovo zato jer npr. za nju ne treba sudski nalog kao što bi trebalo za istu radnju prema građanima RH. Zato vas još jednom pozivamo da odustanete od navedene radnje i ojačate druge mehanizme kojima se može ispuniti cilj mjere pretrage mobitela i računala i prihvatite ovaj amandman.

Amandman 5

Na članak 14.

U stavku (1), članka 52. iza točke 7. dodaje se točka 8. koja glasi:

“8. učenje hrvatskog jezika”.

Točka 8. i 9. postaju točke 9. i 10.

Obrazloženje:

Ovim amandmanom predlaže se da se tražiteljima osigura učenje hrvatskog jezika kad su u statusu tražitelja. Nije potrebno dodatno pojašnjavati koliko je pravovremeno učenje jezika važno za integraciju.

Amandman 6

Na članak 17.

Članak 57. stavak (1) mijenja se i glasi:

“(1) Zdravstvena zaštita tražitelja azila obuhvaća hitnu medicinsku pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti i ozbiljnih mentalnih poremećaja sukladno medicinskoj indikaciji, kao i omogućavanje medicinskog pregleda i osiguranje nužnih lijekova za maloljetnike i kronične bolesnike.”

Obrazloženje:

U članku 17. kojim se mijenja članak 57. Zakona detaljnije se definira zdravstvena zaštita koju može koristiti tražitelj međunarodne zaštite, a koja je svedena na hitnu medicinsku pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti i ozbiljnih mentalnih poremećaja. Naš je stav da je ovaj opseg prava preuzak i praksa do sada je pokazala da tražitelji s kroničnim bolestima, a posebno maloljetnici, a posebno bebe i djeca s bolestima - moraju dobiti pristup medicinskoj skrbi, makar u obliku pregleda ili medicinskih konzultacija te osiguranja nužnih lijekova za kronične bolesnike i uklanjanja/ublažavanja simptoma kod beba i djece. Mislimo da je taj civilizacijski minimum potrebno osigurati ovim izmjenama zakona.

Amandman 7

Na članak 19.

U prvoj rečenici koja definira izmjene stavka 1. članka 61., riječi "šest mjeseci", mijenjaju se s riječima "dva mjeseca".

U članku 61. dodaje se stavak (8) koji glasi:

(8) Ukoliko tražitelj posjeduje dozvolu za rad koja mu je odobrena prije nego je dobio status tražitelja, njegovo pravo na rad se ne prekida zbog statusa tražitelja.

Obrazloženje:

Ovim amandmanom predlažemo da se rok u kojem tražitelj stječe pravo na rad smanji sa predloženih šest mjeseci na dva mjeseca. Naime, više je nego razvidno da u Republici Hrvatskoj postoji potreba za radnom snagom, a istovremeno, uključanjem tražitelja međunarodne zaštite u tržište rada osiguravamo i pravovremenu integraciju tražitelja. Zato još jednom apeliramo da smanjite taj rok, jer je rok od 6 mjeseci nerazumno visok rok. Posebno držimo netočnim argument "da je rok od šest mjeseci primjeren za provedbu ispitnog postupka i donošenje odluke, kao i drugih provjera koje su nužne da bi tražitelj mogao pristupiti tržištu rada u Republici Hrvatskoj". Naime, provedba ispitnog postupka i donošenje odluke o statusu ne može se vezati za pravo na rad jer jednom kada se status odobri - osoba automatski stječe pravo na rad. MUP je vjerojatno zabrinut zbog situacije u kojoj se tražitelj zaposli, a ne odobri mu se status. Mi smo uvjereni da svakog kvalitetnog radnika treba zadržati i dati mu priliku te da onda osoba putem radne dozvole može eventualno regulirati svoj status. Ta osoba će zasigurno biti višestruko provjerena nego na 1000 stranih radnika koji putem agencijskog rada trenutno dolaze i rade u RH. Također želimo skrenuti pažnju na moguću situaciju da netko od stranih radnika koji imaju dozvolu za boravak i rad u

Republici Hrvatskoj zatraži privremenu ili međunarodnu zaštitu. Prema sadašnjem Zakonu, ta osoba bi izgubila pravo na rad budući da dobiva status tražitelja. Mislimo da je to nepravedno, u tom smjeru predlažemo, u stavku (8), da osoba s već odobrenom dozvolom za rad, ukoliko zatraži zaštitu, njegovo pravo na rad se ne ukida.

Amandman 8

Na članak 34.

U stavku (2) članka 90. koji se mijenja iza riječi “obitelji ili”, dodaje se riječ “iznimno”.

Obrazloženje:

Ovim amandmanom želimo još jednom osigurati da se smještaj djece bez pratnje samo iznimno može osigurati kod pružatelja socijalnih usluga za djecu.

Za Klub zastupnika zeleno lijevog bloka,

Sandra Benčić, predsjednica Kluba

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop followed by a horizontal line extending to the right.